

גיליון זה נודב
להצלחת התורם החשוב
שיראה ברכה והצלחה
בכל העניינים
ברוחניות ובגשמיות

דברי שי"ה

ממרן שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פשיט על הפרשה

"מי כמוכה בא-לים ה' מי כמוכה נאדר בקדש" (טו, יא)

אנו אומרים בתפלה: "המעביר בניו בין גזרי ים סוף. את רודפיהם ואת שונאיהם בתהומות טבע. וראו בניו גבורתו. שבחו והודו לשמו, ומלכותו ברצון קבלו עליהם... ואמרו כולם: מי כמוכה בא-לים ה'". ולאחר מכן ממשיכים: "מלכותך ראו בניך... זה קלי ענו ואמרו: ה' ימלך לעלם ועד". וקשה, מפני מה בתחלה מודגש שכולם אמרו: 'מי כמוכה', ואילו את הפסוק 'ה' ימלך' לא אמרו כולם?

שאלה זו שאלו את רבי חיים קניבסקי שליט"א, והוא ענה, שבפרקי דרבי אליעזר מובא, שאת הפסוק: "מי כמוכה בא-לים ה'", מי כמוכה נאדר בקדש" אמר גם פרעה, בשונה מן הפסוק "ה' ימלך לעלם ועד" שאותו לא אמר.

ועל אף שבנוסח ספרד אומרים גם על הפסוק השני: "יחד כולם הודו והמליכו ואמרו: ה' ימלך לעולם ועד", הסביר רבי חיים, שפרעה לא אמרו, ובכל זאת נאמר 'כולם' משום שכל שבטי ישראל הכריזו על כך ביחד, ונאמר (דברים לג, ה): "ויהי בישורון מלך בהתאסף... יחד שבטי ישראל" - מלכות ה' עלינו נקראת כשכל שבטי ישראל ממליכים אותו, משום כך, כשכלל ישראל הודו והמליכו את שם ה', מתאים לומר "ה' ימלך לעולם ועד".

את כל המהפך הקיצוני הזה - מ-"מי ה' אשר אשמע בקולו" ועד ההכרזה של "מי כמוכה בא-לים ה'" - עבר פרעה בתהליך ארוך מאד, המתחיל עוד מן הרגע שבו הגיעו משה ואהרן לבקש ממנו את שליחת עם ישראל מארצו. שוב ושוב הוא למד על בשרו מיהו 'בעל הבית' האמיתי על העולם, כשהוא, אשר הכריז על עצמו כאלוה, מושפל עד עפר.

עלי שי"ה

ביקור כ"ק האדמו"ר מסקווירא שליט"א בבית רבינו שליט"א

המשך השיחה משבוע שעבר:

אחד מבני הבית אמר למרן שליט"א בנוכחות האדמו"ר: הרבי שליט"א מכהן באדמו"רות ארבעים ושש שנה, ודרכו היא שמעולם לא יצא לאירוע ציבורי או אסיפה הנוגעת לכלל, כך קבע גדר לעצמו, מלבד לאהרונה שיצא לכינוס שעסקו בו נגד השימוש באינטרנט, וכשהרבי שמע מזה, אמר מיד שרוצה לבוא להשתתף שם, היות ומרן שליט"א כותב במכתב שהשימוש בו הוא 'יהרג ואל יעבור' אם כן לדבר כזה חמור, רוצה להשתתף בעצמו.

אדמו"ר שליט"א: כל מה שנאמר פה נכון מאוד, אינו גוזמא.

מרן שליט"א בצחות: אתם עושים טוב שלא יוצאים לשום אירוע, הלא יש בהם משום ביטול תורה.

אדמו"ר שליט"א: חשבת, 'סור מרע ועשה טוב' לכל הכינוסים איני בא, אבל עבור עשה טוב, באתי. זה הרי כתוב בתורה, נאמר 'ולא תתורו אחרי לבבכם... למען תזכרו ועשיתם וגו'... אם מבטלים את הנגע הזה ('ולא תתורו אחרי לבבכם') אם כן זהו ממש קיום התורה 'למען תזכרו'... וזוהו אין ביטול תורה...

אדמו"ר שליט"א: מרן שליט"א כתב במכתב על האינטרנט שהוא 'יהרג ואל יעבור', והוא ממש הנגע של הדור.

אדמו"ר שליט"א: אצלי יש חשיבות גדולה עם מרן שליט"א יבוא להשתתף בכינוס שאנו עושים הערב בבני ברק, גם של הנוכת הבית וגם מינוי דיין ויהיה זה גם חיזוק גדול עבורנו. אולי נזכה שמרן יבוא.

מרן שליט"א: יתכן שנבוא בלי נדר.

ובירכו אדמו"ר שליט"א שיזכה לאריכות ימים ושנים ולהשפיע תמיד השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות.

מרן שליט"א: וכן למר. וקם ממקומו ללוות אותו לפתח הבית. לאחר מכן בירך את בני האדמו"ר ונכדיו בברכת הצלחה.

אדמו"ר שליט"א הודה לרבי שוב.

דבר העורך

כח הדיבור

אין ספור צרות ובעיות מגיעות אל פתחו של רבינו שליט"א מידי יום ביומו ה", וכל חולי עם ישראל מוזכרים להתברך ברפואה שלמה. לעיתים, מחמת גודל הצרה נשמעים דיבורים קשים כגון המעשה הבא:

התייצב בפני רבינו שליט"א יהודי לא צעיר, וביקש ברכה עבור אמו החולה מאוד, ובירכה רבינו ברפ"ש. אך אותו יהודי לא הסתפק בברכה והוסיף ואמר, "אני מוכן לקבל על עצמי את המחלה והייסורים של אמי, ובלבד שהיא לא תסבול, אני כבר לא יכול לראות בסבלה".

שמע רבינו ואמר בזעזוע: "ח"ו אל תגיד דיבורים כאלה! תגיד שתלמד עבודה, לרפואתה, וזה יעזור אליה".

עוד הלה יוצא מהחדר מאושש ומעודד מהברכה, נכנס יהודי שבור ורצוצ כשניכר על עיניו שכבר אינו ישן זמן רב, וסח לפני רבינו כי לפני כשבוע רצה לקחת יום חופש מהעבודה ולא היה לו שום תירוץ.

בצר לו התקשר למנהל העבודה, והודיע כי סבתו נפטרה בפתאומיות והוא חייב להיעדר באותו היום, והמנהל כמובן השתתף בצערו ואישר לו את השיחרור. לא חלפו להם 48 שעות וסבתו נפטרה בפתאומיות! סבתו הייתה לדבריו אשה בריאה וחזקה במיטב שנותיה, וליבו נוקפו ואינו מניח לו לרגע שמא הוא במו פיו גרם לה למות ומה תקנתו.

רבינו לא חיפש להרגיעו, ואדרבה טיח בו דברים קשים: "עשית לא טוב, עשית שטות גדולה, אסור לדבר שטויות, ברית כרותה לשפתים, עכשיו תקפיד ללמוד משניות יום יום עד סוף השנה לע"נ וה' יעזור".

משיצא הרים רבינו את עיניו אנה ואנה ושאל, איפה ההוא שרצה לקחת מקודם את המחלה על עצמו, תגיד לו שישאל את זה כמה צריך להיזהר בדיבור...

יעזור ה' ונזכה שיהיו נא אמרינו לרצון לפני אדון כל.

בברכת שבת שלום
יצחק צודצוב (א"ב)

כח ברכתו של הצדיק ודעתו של הסטיפלר בענין
 "כי אני ה' רופאך" (טו, כו)

בספר "תולדות יעקב" אודות הסטיפלר זצ"ל:

אשה אחת שסבלה ממחוישים שונים בלבה, והרופאים פסקו לה שעליה לעבור ניתוח לב. במשך מחצית השנה המתונה האשה לתור לניתוח. בהיותה בדרך לבית החולים במונית בלוית בעלה, בקש הבעל מן הנהג לעבור דרך רחוב רשב"ם, כדי שירד להתברך מפי הסטיפלר. כששמע הסטיפלר את בקשתו הגיב: "מה פתאום ניתוח? אין בכך שום צורך! אפשר להאריך ימים בלי ניתוח!".

הבעל ההמום לא ידע את נפשו - במונית למטה ממתנה אשתו, אשר כבר מוכנה נפשית לניתוח, וכיצד זה יוכל להודיע לה לפתע פתאום כי הענין כולו בטל ומבוטל?! נכד הסטיפלר שהבחין במבוכתו, יעץ לו לומר לאשתו שהסטיפלר שלח להועץ ברב שך, וכך תעכל האשה במתינות את המהפך. הרעיון מצא חן בעיני הבעל, והוא עלה גם לביתו של הרב שך זצ"ל וספר את ספורו.

"נו", הגיב הרב שך, "הסטיפלר יודע מה נעשה בשמים, ואם אמר שאין צורך בניתוח - הרי שבאמת אין בו צורך". ההכרעה הכפולה התקבלה על לבם של בני הזוג - והם סבו על עקבותיהם ובטלו את הניתוח. וראה זה פלא - לא חלף זמן רב והמחוישים שהיו בלבה של האשה נעלמו כליל, והיא שבה לתפקוד מלא כאחד האדם!

שנים מאוחר יותר נפטר הסטיפלר, ומאז - שבו אל האשה מחוישיה וכאביה. שוב חזר הרשרוש בלב, שוב שבה המחלה לתקוף אותה, ושוב המליצו לה הרופאים על ניתוח. כעת פנה הבעל אל רבי חיים קניבסקי שליט"א וספר את כל השתלשלות הדברים.

נענה רבי חיים ואמר: "יש מחלוקת תנאים במדרש (ספרי עקב סי' לא) אם ברכה של צדיק מוגבלת לתקופת חיותו בלבד, או שהיא תקפה גם מעבר לה. המחלוקת היא מהי מדת קדוש ה' שבקיומה של ברכת הצדיק - כשהתנאים דנים האם גם לאחר פטירתו ניכר קדוש השם שבקיום ברכתו".

"במקרה שלנו", סיים רבי חיים, "הכל מודים שגם לאחר הפטירה יהיה ניכר קידוש ה', שהרי רבינו ברכה שתאריך ימים, ואם חלילה, לא תאריך ימים תצא ברכתו לבטלה! כאן הכל יודו שהמחלה לא תשוב עוד!". והאשה הבריאה בשנית!

עם כל זאת לא פעם התרעם הסטיפלר זצ"ל על הגישה שהתפשטה גם בקרב בני התורה, למהר לרוץ לבקש ברכת צדיק בכל ענין קטן כגדול, תוך בזבוז זמן יקר של למוד תורה וקיום מצוות. "אמנם" - הסביר - "יש ענין לבקש ברכות, אך על ידי כך שוכחים את העיקר, הלא הוא התפלה של החולה עצמו וכל הקרובים אליו. תפילה זו חשובה ביותר, שכן היא אמיתית וכנה ומקובלת לפני הקב"ה יותר מכל דבר אחר".

לא פעם - נהג לומר - כאשר נערכת תפילה על חולה במחלה קשה רח"ל ישנה הרגשה כאלו התפילות אינן פועלות, אך תחושה זו בטעות יסודה מפני כמה וכמה סבות. ראשית, גם במקרה שנגזרה גזרה - בכל זאת מועילה התפילה להקל על יסוריו של החולה. שנית, לא פעם מועילה התפילה להארכת חייו, ואפילו במקצת, וכל רגע מן החיים הוא יקר מפנינים ואין בכוחינו להעריך את ערכו!

גם זו הכנה לכבוד שבת!
 "והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו" (טז, ה)
 אחד מבאי ביתו של רבי חיים קניבסקי שליט"א ספר, ששאל פעם את הרבנית ע"ה: "מה עושה רבי חיים לכבוד שבת? הן רבא מלח שבוטא רב הונא מדליק שרגא...?", ורבי חיים - מה הכנתו לשבת?"

חכמה הרבנית ואמרה: "הוא לומד לכבוד שבת".
 "אבל אני עקבתי אחריו" - מספר אותו אדם ממקורביו - "וראיתי: בדרך כלל יושב רבי חיים בחדרו, ליד השולחן עם הספרים, ויש לו כסא מיוחד, עם גלגלים, שעליו היה יושב גם אביו. גם בשבת, כאשר רבי חיים יושב בראש השולחן, מקפיד הוא לשבת על הכסא הזה. ראיתי, שבכל ערב שבת הוא מגלגל את הכסא שלו לראש השולחן, וזוהי ההכנה שלו לשבת". "יום אחד" - ממשיך האיש ומספר - "עשיתי את זה בעצמי, לקחתי את הכסא והעמדתי אותו ליד שלחן השבת. רבי חיים הגיע כדי להעביר את הכסא, וראה שהכסא כבר הועבר לכבוד שבת. יצא למרפסת, הביא כסא ושם אותו ליד השולחן. אחר כך יצא שוב והביא כסא נוסף. אחד מבני המשפחה בקש לקחת ממנו את הכסא ולהביאו בעצמו, אך רבי חיים השיב לו: "גם אני רוצה לעשות משהו לכבוד שבת".

(ומתוך האור)

הנהגות אישיות שנוהג מרן שליט"א ביום ט"ו בשבת

- בט"ו בשבת נוהג לאכול מכל מיני פירות וירקות שיש בידו ומברך כל הברכות.
 [ואמר לי שכן הי' מנהג אביו מרן ז"ל ועי' שו"ה קל"א דין י', ואמרתי לפני מרן שראיתי ת"ח אחד שליט"א שכתב שאולי ראוי שלא לאכול מפירות האדמה ביום ט"ו בשבת כדי שלא יבואו לטעות ולומר שהיום קובע לענין מעשר גם בפירות האדמה, וענה לי מרן שהדברים הבל וריק וזה אינו.]
 - ט"ו בשבת שחל בשבת אכל המינין רק בסעודה א', ומיד לאחר המוציא. ואמר שכן נהגו אצלם.
 - בט"ו בשבת לא אומר שום בקשות או תפילות וגם לא על אתרוג.
 [ואף שיש לזה מקור באיזה מהספרים, ואמר לי שטעמו שהרי מה שכתוב ט"ו בשבת ר"ה לאילנות, הכוונה למעשר ולא לדין.]
 (מתוך הספר החדש 'אלא' - הנהגות מרן שליט"א בהלכה)
- באחד השנים שחל ט"ו בשבת בשבת נשאל רבנו שליט"א האם מותר להתפלל בשבת ט"ו בשבת על אתרוג נאה. והשיב לכל השואלים, שהזמן הנכון להתפלל על אתרוג נאה, הוא בכלל בשבועות, כי במשנה נאמר, בעצרת נידונין על פירות האילן.